

in.ihned.cz/cr

Osmnácté století se přehouplo do své druhé poloviny a v Evropě zuřila válka o dědictví Habsburků a také válka sedmiletá. Možná právě někde v bitvě u Chotusic, kde byla poražena císařská vojska, se bojovou linií probíjel jeden z jejich vojáků. Chtěl jenom přežít, naverbovali ho násilím a doma na něj čekala milá. Když už si myslel, že se ukryl před nepřítelem, najednou se mu před očima zatmělo. Do hlavy ho zasáhl bajonet žoldáka nepřátelské armády. Pak už si dlouho nic nepamatoval, jen milosrdné ruce rádo- vých sester ve vojenském lazaretu nedaleko Přibyslavi. Rána na hlavě se sice dobře hojila, přišla však jiná pohroma. Celý lazaret postihla cholera a náš válečník, stejně jako většina jeho kamarádů, zemřel.

Smutný příběh. A možná se vůbec neudál takto. Nevadí. Není to pro nás podstatné. Jisté však je, že lebka tohoto vojáka je vystavena na okraji jedné ze čtyř pyramid v unikátní kostnici v Nížkově na Vysočině. Každý, kdo do kostnice přijde, vyslechne povídání o jejím vzniku a většina návštěvníků si pak lebku s ránou pohladí. Prý pro štěstí. Na lebce už je tak vyblýskaná skvrna, která svítí mezi mnoha dalšími kostmi.

Kosti osmi tisíc lidí

Kostnice v Nížkově byla postavena v roce 1709 na popud polenského děkana Pavla Antonína Haberlandta. Stavba s čtvercovým půdorysem s jehlanovou střechou a dvojími

Tajuplná kostnice v Nížkově

FOTO: ROMAN DVOŘÁK

zdmi kvůli uchování stálé teploty a vlhkosti stojí skryta za kostelem sv. Mikuláše. Uplatnění našla právě v období sedmileté války.

„Kostnice bylo použito k uložení tisíců lebek a hnátů (staré označení stehenních a jiných kostí), jež zůstaly z těl zemřelých vojáků císařských i nepřátelských (Sasů, Francouzů, Bavorů i Prusů) z války o dědictví habsburské (1740 – 42) i války sedmileté (1756 – 63),“ píše se v listině vyvěšené u vchodu. Uvnitř je v každém ze čtyř rohů postavena víc jak dva metry vysoká pyramida z kostí, ozdobená lebkami. Ty leží i na oltáři. Podle pověsti kosti do pyramid poskládal slepý mládenec.

Ještě za sedmileté války byly na Vysočinu převáženy tisíce raněných vojáků do provizorních špitálů a lazaretů. Tady umírali, podle kronikářů, hlavně na tyfus a cholera, kterým tehdejší felčari nedokázali vzdorovat. Ještě dodnes se občas najdou lidské ostatky při pracích v Nížkově. Naposledy prý při stavbě přípojky vodovodu ke kostelu, kdy se pár desítek centimetrů pod zemí objevily celé lidské

kosty. Pod Nížkovem se nacházejí také staré podzemní chodby, bohužel, zatím se nepodařilo alespoň část některé z nich otevřít veřejnosti, jak by si přál místní starosta Jan Mokřý.

Starosta nebo farář

Protože unikátní kostnice nemůže být otevřena pořád, musíte o její odemčení poprosit na místní faře, nebo na obecním úřadu. Nebojte se ale, že by s tím byl problém. Jsou zvyklí a rádi vezmou starobylý klíč, otevrou a nabídnou fascinující pohled na ostatky tisíců lidí, staré přes dvě století.

Kostnice v Nížkově není lákadlem pouze pro české turisty, vědí o ní dokonce i za oceánem. Popisoval ji totiž článek

v časopise National Geographic a zajímavý dokument natočila kanadská televize.

Vysočina z rozhledny

Určitě stojí za návštěvu sousední vesnice Rosička. Ze 42 m vysoké rozhledny, celoročně volně přístupné, se nabízí krásný výhled na celou Vysočinu. Zbytek načatého dne lze strávit v nedalekém Žďaru nad Sázavou prohlídkou unikátní stavby architekta Santiniho, kostela na Zelené hoře zapsaného na seznam UNESCO. Nebo se podívat na Žižkovu mohylu nedaleko Přibyslavi. Pokud s sebou vezete děti, tak to asi bude jihlavská zoologická zahrada a místní aquapark. ●

ROMAN DVOŘÁK

INFORMACE

Ať přijíždíte z jakéhokoliv směru, nejlepší je cesta z dálnice D1. Sjedete buď ve Velkém Běranově, nebo v Jihlavě a zamíříte na Polnou. Projedete Polnou směrem na Žďar nad Sázavou a po pár kilometrech jste v Nížkově. Z D1 je to necelých 17 km. Zaparkujte na návsi. Tam najdete jak obecní úřad, tak faru i kostel sv. Mikuláše, za kterým je kostnice ukrytá.

Pokud jedete vlakem (spojte mezi Havlíčkovým Brodem a Žďarem nad Sázavou), vystupte buď v Přibyslavi, nebo v Sázavě, ale počítejte s pár kilometry dlouhou procházkou po Vysočině.

● Užitečné informace:

www.nizkov.cz
www.rozhlednyunas.cz
www.pribyslav.cz
www.zoojihlava.cz